Gemeente Heerde

cittaslow

Memo

Datum
17-04-2023

Van
T. Buimer

Aan
College/Raad

Onderwerp
Memo huishoudelijke ondersteuning 2024-2025

Inleiding

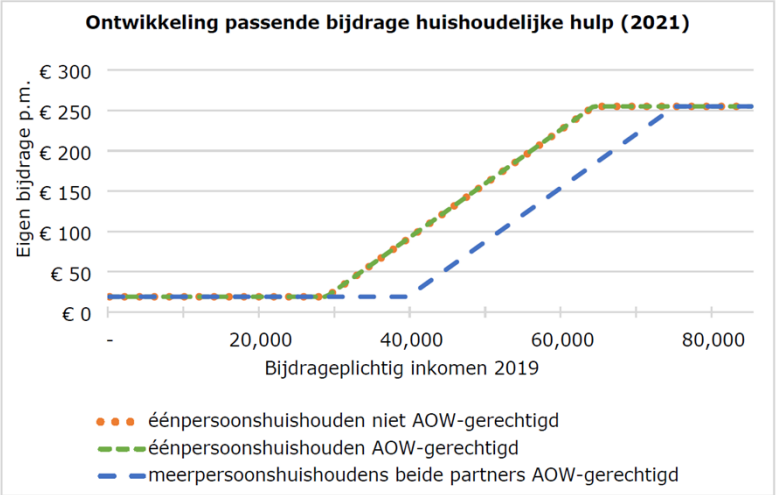
De Wmo 2015 geeft aan dat we als gemeente huishoudelijke ondersteuning moeten bieden. Al sinds 2015 geeft de gemeente Heerde hier invulling aan via een algemene voorziening in combinatie met de mogelijkheid van een maatwerkvoorziening. Aanpassingen in de wijze van invulling hebben sinds 2015 meerdere malen op de agenda van het college en de raad gestaan.

Doordat de kosten sterk zijn toegenomen is er door de gemeenteraad in april 2021 besloten om in de gemeente Heerde een huishoudcoach in te zetten voor de start van de algemene voorziening schoon en leefbaar huis (hierna AVSLH). De huishoudcoach is onafhankelijk en kijkt samen met de inwoner hoe men het huishouden zo zelfredzaam mogelijk kan blijven doen. Daarnaast is er door de raad besloten om het contract AVSLH in 2022 en 2023 te verlengen, in afwachting van de ontwikkelingen rondom de passende eigen bijdrage systematiek. Deze verlenging is ingezet onder de voorwaarde dat er gewerkt wordt met een bewustwordingsperiode van 12 weken.

Het contract voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis kan nog één maal met een jaar verlengt worden. Vanaf 2025 moet er een nieuwe aanbesteding plaatsvinden. het contract voor de maatwerkvoorziening is regionaal ingekocht en loopt nog tot 1 januari 2026.

Passende eigen bijdrage

Inmiddels is bekend dat de passende eigen bijdrage systematiek ingevoerd gaat worden per 1-1-2025. Bij huishoudens met een inkomen boven 185% van het sociaal minimum zal de eigen bijdrage geleidelijk stijgen naarmate het inkomen hoger wordt. Voor een huishouden met een inkomen van € 1000 boven dat grensbedrag zal de maandelijkse eigen bijdrage circa € 6,70 hoger zijn. Vanaf een inkomen van circa € 66.000 gaat de maximum eigen bijdrage gelden van € 255 per maand.

Zoals de regeling er nu uit ziet wordt niet verwachten dat er een grote uitstroom van inwoners met een hogere inkomen plaatsvindt. Het vinden van een particuliere hulp is door de huidige arbeidsmarktkrapte moeilijk en financieel gezien is de maximaal eigen bijdrage van 255 euro maar iets duurder dan de inhuur van een particulier hulp via bijvoorbeeld de dienstverlening aan huis regeling.

In de huidige plannen worden gemeenten voor de forse meeruitgaven, op vooral de huishoudelijke ondersteuning en als gevolg van het abonnementstarief in de Wmo, voor 2023 en verder, niet gecompenseerd. Uiterlijk eind 2023 moet het wetgevingstraject zijn afgrond. Er is dan nog een jaar voor de implementatie van de maatregel voor het CAK en gemeenten.

Landelijke compensatie

- In het Coalitieakkoord is opgenomen dat het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke ondersteuning in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van €95 miljoen. De algemene uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd.
- In het Integraal Zorgakkoord is afgesproken dat gemeenten per 2025 € 110 miljoen per jaar extra krijgen voor Wmo-voorzieningen. Waar de nieuwe passende eigen bijdrage dus zorgt voor een minder groot beroep op de huishoudelijke ondersteuning, zorgt deze afspraak in het Integraal Zorgakkoord ervoor dat er per 2025 structureel meer geld beschikbaar komt.
- De twee bedragen (95 miljoen gekort en 110 miljoen erbij) tegen elkaar afgezet zullen de gemeenten landelijk kunnen rekenen met zo'n 15 miljoen euro ter compensatie. Wat voor Heerde een compensatie geeft van circa €20.000 euro.
- De gemeente kan via het accres extra gelden krijgen die deels de extra kosten voor indexeringen gemeente breed financieel ondersteunen. Het is niet bekend in hoeverre dit financiële dekking geeft voor de kosten voor huishoudelijke ondersteuning.

Arbeidsmarktkrapte

Landelijk en in omringende gemeenten zien we dat er krapte ontstaat in personeel voor huishoudelijke ondersteuning. Door de vergrijzing neemt de druk op voorzieningen toe. Er ontstaan wachtlijsten die snel oplopen.
In Heerde hebben we nog geen wachtlijsten, er is nog voldoende personeel voorhanden, mede aangezien de gemeente Heerde werkt met een resultaatverplichting (een schoon en leefbaar huis). Dat maakt dat er flexibele inzet kan plaatsvinden.
Wel is geconstateerd dat het verkrijgen van een particuliere hulp in Heerde bijna niet meer mogelijk is. De meeste particuliere hulpen kiezen voor een contract bij een aanbieder aangezien dit meer zekerheid biedt.
Met een toenemende vraag en een onvoldoende toename in aanbod aan huishoudelijke ondersteuningen, zal ook Heerde binnen aanzienbare tijd te maken krijgen met een personeelstekort voor huishoudelijke ondersteuning.

Uitkomst discussienota huishoudelijk ondersteuning vanaf 2024:

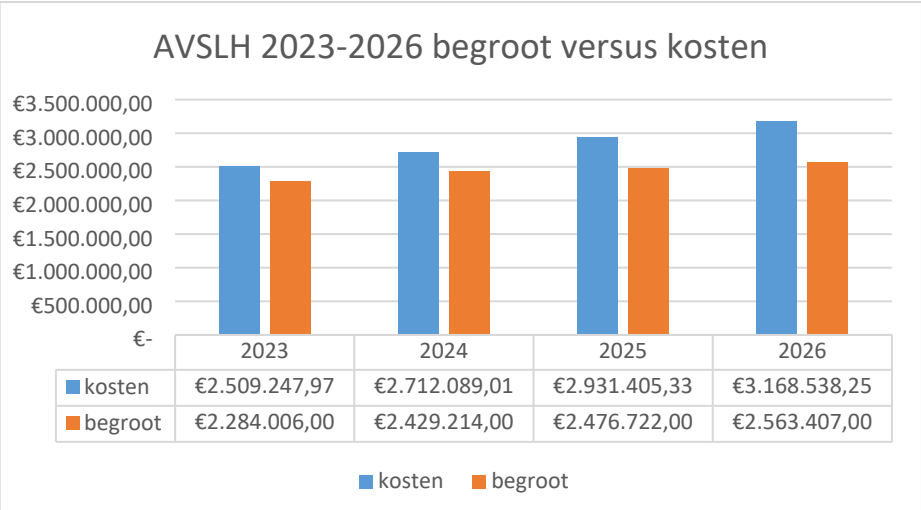
In de discussienota huishoudelijke ondersteuning die 13 maart 2023 is voorgelegd aan de raad zijn een zestal vragen centraal gezet. Uit de discussies en antwoorden van de raad is het volgende op te maken;

- Ga door met de huidige algemene voorziening schoon en leefbaar huis in 2024 en laat de nieuwe aanbesteding voor huishoudelijke ondersteuning vanaf 2025 aansluiten bij de invoering van de eigen bijdrage systematiek. Men beseft zich dat er dan voor 2024 een overschrijding van de begroting zal plaatsvinden.

- Er werd tevredenheid uitgesproken over het effect van de inzet van de huishoudcoach en het hanteren van de bezinningsperiode voordat de algemene voorziening gestart wordt. Wel vindt men het belangrijk dat in kwetsbare situaties hiervan afgeweken kan worden. Men geeft de voorkeur om de huishoudcoach en het hanteren van de bezinningsperiode ook in de komende jaren voortgezet worden.
- Bij een nieuwe inkoop onderschrijft men de voorkeur van het college om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de meerjarenbegroting. Men ziet in dat bij de huidige werkwijze grote overschrijdingen zullen gaan plaatsvinden in de komende jaren.
- Men is akkoord gegaan om bij de volgende inkoop van huishoudelijke ondersteuning de werkwijze van de gemeente Hardenberg als uitgangspunt te nemen. Deze werkwijze sluit goed aan bij het uitgangspunt om de inwoners zoveel mogelijk zelfstandig hun huishouden te laten uitvoeren. Ondersteuning wordt alleen daar geboden waar dat nodig is.

  De gemeente Hardenberg is gaan werken met een centrale toegang die via een lichte toegangstoets ophaalt of er huishoudelijke ondersteuning noodzakelijk is. Inwoners krijgen dan de keuze of ze gebruik willen maken van een algemene voorziening van gemiddeld 1,5 uur per week, als een gedeeltelijke bijdrage in het resultaat "Een schoon en leefbaar huis" of dat men een maatwerkvoorziening wilt ontvangen tussen de 2 tot 3 uur per week (HHM-protocol) waar het resultaat een schoon en leefbaar huis moet worden behaald. In het laatste geval zal er een keukentafelgesprek plaatsvinden waarin wordt beoordeeld of en op hoeveel uur per week men recht heeft.
- Over het algemeen staat men wel open voor alternatieve invulling of pilots inzake huishoudelijke ondersteuning mits deze zinnig zijn en budgettair neutraal uitgevoerd.
- Er werd over het algemeen uitgesproken dat men, nu er meer duidelijkheid is over de passende eigen bijdrage systematiek, de meerjarenbegroting graag realistisch geraamd wil hebben en dat de begroting en meerjarenbegroting aangepast worden op financiële gevolgen van de nieuwe inkoopsystematiek AVSLH.

Financiële situatie
In de onderstaande tabel wordt weergegeven wat de financiële situatie is als de algemene voorziening schoon en leefbaar huis wordt voortgezet onder de huidige omstandigheden:

jaar	verschil	
2023	€	-225.241,97
2024	€	-282.875,01
2025	€	-454.683,33
2026	€	-605.131,25

Ten opzichte van de meerjarenbegroting zien we dat er overschrijdingen plaatsvinden die vooral van 2025 jaarlijks met 200.000 euro oplopen.

Door het inzetten van de systematiek van Hardenberg zal de begroting er anders uit zien, dit is afhankelijk van de verhouding van percentage welke ingezet gaat worden voor maatwerk en vanuit de algemene voorziening.

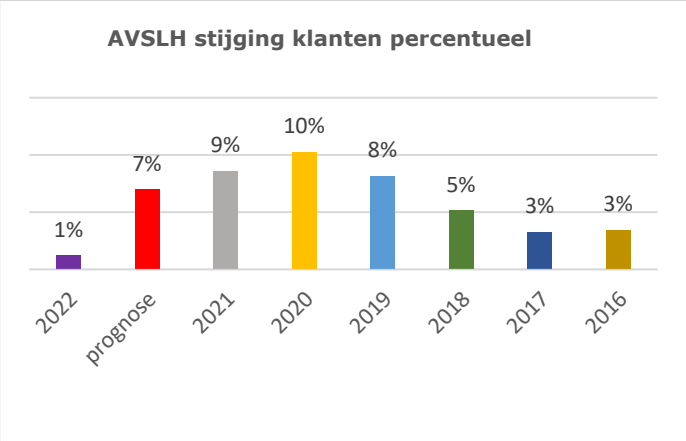
Varianten tov begroting				
	huidige AVSLH 2 uur	variant 80 AV-20 MW	variant 70-30	variant 60-40
2025	€ -454.683,33	€ 2.262,45	€ 62.766,31	€ -210.500,15
2026	€ -605.131,25	€ -52.239,06	€ -126.469,88	€ -286.064,05

De verhouding ligt in Hardenberg op 80% algemene voorziening en 20% op maatwerkvoorzieningen. Opgemerkt dient te worden is dat er in Hardenberg geen eigen bijdrage wordt gevraagd voor de algemene voorziening. Mocht dit worden toegepast geeft dat circa 80.000 euro minder inkomsten aan eigen bijdrage.

Ten slotte zal er in 2024 rekening moeten worden gehouden met extra kosten in verband met het aanbesteden en de implementatie voor 2025. De aanbesteding zal extern begeleid worden (geschatte kosten circa 20.000 euro) en de implementatie zal extra ambtelijk inzet vragen (kosten circa 40.000 euro).

Financiële effect invoeren abonnementstarief
Vanuit de landelijke compensatie kunnen rekenen landelijk met zo'n 15 miljoen euro ter compensatie. Wat voor Heerde een compensatie geeft van circa €20.000 euro. De extra inkomsten via de eigen bijdrage is moeilijk te berekenen aangezien vele factoren hier invloed op hebben. Er moet een inschatting worden gemaakt van het aantal deelnemers in de huidige AVSLH die inkomsten hebben waardoor men meer eigen bijdrage moet betalen dan 19 euro. Dit is momenteel niet goed in te schatten. Een grove schatting zou zijn dat we circa 30% meer eigen bijdrage binnen krijgen dat zou betekenen dat we circa 30.000 euro meer inkomsten krijgen. In totaal verwachten we zo'n 50.000 euro aan extra gelden ter beschikking te hebben voor huishoudelijke ondersteuning in 2025. Dit is nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Zodra het wetvoorstel definitief is kan dit opgenomen worden.

Effect inzet huishoudcoach en 12 weken bezinningsperiode

In 2022 is er een stijging van het aantal klanten van 7 % geprognotiseerd (+4% i.v.m. aanzuigende werking abonnementstarief en +6% i.v.m. vergrijzing, -3% instroombeperking door huishoudcoach). Vanaf 1 januari is de bewustwordingsperiode van 12 weken ingegaan in combinatie met de inzet van de huishoudcoach. Hierdoor is de instroom 12 weken uitgesteld maar kreeg men wel de mogelijkheid om de huishoudcoach te consulteren. De daadwerkelijk stijging van het aantal klanten voor 2022 is 1%. Het effect van de inzet van deze maatregelen is zichtbaar. Opgemerkt dient te worden dat deze daling ook te maken heeft met een toename in de uitstroom van inwoners vanuit de Wmo naar de Wlz.